

II

(Vorbereidende besluiten)

EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ

411e PLENAIRE ZITTING VAN 15 EN 16 SEPTEMBER 2004

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Actieplan: de Europese agenda voor ondernemerschap”

*(COM(2004) 70 def.)**(2005/C 74/01)*

De Europese Commissie heeft op 11 februari 2004 besloten, overeenkomstig art. 262 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Europees Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over voornoemd voorstel.

De gespecialiseerde afdeling „Interne markt, productie en consumptie”, die belast was met de voorbereiding van de werkzaamheden dienaangaande, heeft haar advies opgesteld op 14 juli 2004. Rapporteur was **de heer Butters**.

Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn op 15 en 16 september 2004 gehouden 411e zitting (vergadering van 15 september) het volgende advies uitgebracht, dat met 150 stemmen vóór en 1 stem tegen, bij 6 onthoudingen, is goedgekeurd.

1. Achtergrond

1.1 In de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van 2000 in Lissabon en het Europees Handvest voor kleine bedrijven wordt gewezen op het belang van het ondernemerschap voor duurzame ontwikkeling, en de behoefte aan een beleidsklimaat dat het ondernemerschap stimuleert.

1.2 De voorzitter van de Europese Commissie, **Romano Prodi**, heeft tijdens de Europese voorjaarsstop van 2002 in Barcelona aangekondigd dat de Commissie vóór de voorjaarsstop van 2003 een Groenboek over ondernemerschap zou uitbrengen. De Commissie is deze belofte in januari 2003 nagekomen, door het startsein te geven voor een groots opgezette en open raadpleging van belanghebbenden, die de maanden daarna is gevoerd. Tijdens de voorjaarsstop van 2003 heeft de Raad de Commissie verzocht om, als vervolg op het Groenboek, een Actieplan voor ondernemerschap te presenteren op de Europese voorjaarsstop van 2004.

1.3 Het EESC-advies over het Groenboek werd in september 2003 goedgekeurd door de voltallige vergadering ⁽¹⁾.

1.4 Vervolgens heeft de Commissie in februari 2004 haar „Europese agenda voor ondernemerschap” goedgekeurd ⁽²⁾.

2. Doelstellingen van dit advies

2.1 Net als met het EESC-advies over het Groenboek „Ondernemerschap in Europa”, wordt met dit advies getracht bij te dragen tot inzicht in en het stimuleren van het ondernemerschap, wat een voortdurend proces is. Het advies bevat enkele algemene opmerkingen, en het Actieplan wordt aan een nauwkeurige analyse onderworpen. Vervolgens worden in het advies verschillende constructieve aanbevelingen gedaan over de wijze waarop dit initiatief kan worden omgezet in echte, concrete vooruitgang die de huidige en toekomstige generaties Europese ondernemers ten goede zal komen.

3. Algemene opmerkingen over het Actieplan: voorziet het inderdaad in een „strategisch kader voor de bevordering van ondernemerschap”?

3.1 Het Groenboek over ondernemerschap in Europa toonde aan dat de Commissie goed inzicht heeft in de problematiek en de omvang van de uitdagingen i.v.m. het ondernemerschap in de EU. Het Comité heeft dit in zijn advies erkend, en heeft de Commissie destijds gecompliceerd met haar Groenboek en het daaropvolgende open en uitgebreide raadplegingsproces.

⁽¹⁾ PB C 10 van 14-01-04

⁽²⁾ COM(2004) 70 def., blz. 4

3.2 Het Actieplan, dat voortbouwt op het Groenboek, gaat nader in op de aard van de uitdagingen voor het Europese ondernemerschap. Het streefdoel van het Actieplan is terecht ambitieus, maar wordt gekoppeld aan een aantal ondefinieerbare doelstellingen. De algemene indruk is die van een vaag en behoudend document. Het Actieplan ontbeert de creativiteit die het Groenboek en de openbare raadpleging kenmerkte, en citeert graag bestaande initiatieven. Het zegt weinig over de uitvoeringsmechanismen en geeft niet aan wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de monitoring- en evaluatieprocedures moeten verlopen.

3.3 Een van de kernpunten die tijdens de voorbereiding van het Groenboek en de daaropvolgende raadpleging naar voren kwamen was de brede waaier aan beleidsgebieden waar ondernemers mee te maken hebben, en dus de behoefte aan een horizontale aanpak van de beschreven uitdagingen. Het is veelzeggend dat het Actieplan de belanghebbenden niet kan aantonen dat het initiatief operationele steun krijgt van andere Commissiediensten dan DG Ondernemingen of de overheden van de lidstaten. Zonder deze steun zal het Actieplan gedoemd zijn tot een minimale impact.

3.4 De Commissie heeft 250 reacties gekregen op haar raadpleging. Het Comité erkent dat de Commissie een transparante aanpak heeft gevolgd, door alle reacties te publiceren op haar website. Desalniettemin bevat het Actieplan maar zeer weinig specifieke vermeldingen hiervan, en is het onduidelijk hoe de antwoorden zijn geanalyseerd en in het Actieplan zijn verwerkt. Gezien de schaal van de hele operatie en de belangstelling die dit in de hele EU heeft gewekt, zou het jammer zijn indien de binnengekomen reacties niet zorgvuldig in aanmerking zijn genomen. Als dat wel het geval is, dan zou dit moeten blijken uit het Actieplan.

3.5 De heterogeniteit van het MKB had meer nadruk moeten krijgen in het Actieplan, bijvoorbeeld door toe te geven dat deze verscheidenheid eerder doelgerichte dan algemene beleidsoplossingen vergt. Zo erkent de Commissie in haar Mededeling „Over de bevordering van coöperatieve vennootschappen in Europa”⁽¹⁾ dat coöperatief ondernemen in Europa moet worden bevorderd. Een dergelijke verwijzing naar de specifieke rol van ondernemingen van de sociale economie had ook in het Actieplan moeten worden opgenomen⁽²⁾. De behoeften van zelfstandige ondernemers verschillen bovendien sterk van die van vennootschappen⁽³⁾. Naast erkenning voor deze specifieke bedrijfsvormen, had het Actieplan tevens de behoefte aan een doelgerichte beleidsbenadering moeten onderstrepen voor bedrijven met specifieke behoeften en kenmerken, zoals innoverende start-ups of gevestigde ondernemingen die zich met meer conventionele activiteiten bezighouden.

3.6 Daarnaast is het volgens het Comité van belang dat ook in de publieke sector een ondernemingsgerichte mentaliteit wordt gestimuleerd. Het Comité begrijpt dat het Actieplan zich concentreert op het oprichten, runnen en ontwikkelen van een

onderneming, maar het had tevens meer kunnen benadrukken dat ondernemingsgerichte attitudes in de overheidssector moeten worden bevorderd.

3.7 Structuur

3.7.1 Het Comité heeft in zijn advies over het Groenboek aanbevolen „het Actieplan in twee onderling sterk uiteenlopende gedeelten op te splitsen:

- Bevordering van de ondernemersgeest: dit onderdeel moet betrekking hebben op de ontwikkeling van een cultuur van ondernemerschap, het herstel en de verbetering van de reputatie van de ondernemer bij potentiële ondernemers, op scholen, universiteiten en in familiekring, binnen openbare en particuliere diensten, met name financiële instellingen en binnen de Europese en de nationale overheden;
- Creëren van een gunstig milieu voor de ondernemersactiviteit: dit betreft het opstellen van een programma met acties die het ondernemen moeten stimuleren, in reactie op de tien vragen in het Groenboek.”⁽⁴⁾

3.7.2 Het Comité stemt grotendeels in met de vijf strategische beleidsgebieden, maar is bezorgd over het ontbreken van een beschrijving van de specifieke acties binnen elk beleidsgebied. Bovendien is het Comité van mening dat de hierboven beschreven tweeledige aanpak samenhangender is dan de enigszins arbitraire opsplitsing in vijf strategische beleidsgebieden. Deze vijf beleidsgebieden lijken nogal onsamenhangend, zij overlappen elkaar en tellen vier grote uitdagingen en één specifiek thema (de toegang tot financiering verbeteren).

3.7.3 Om redenen van samenhang worden de specifieke opmerkingen over het Actieplan in de rest van dit advies aan de hand van dezelfde vijf beleidsgebieden besproken.

3.7.4 Het Comité zou het document van de Commissie willen beschouwen als een eerste ruwe schets van de te nemen maatregelen. In een volgend stadium zouden specifieke acties en maatregelen, monitoring- en beoordelingsmechanismen moeten worden ontwikkeld, evenals indicatoren voor het ondernemerschap en criteria om de vooruitgang te meten.

4. Specifieke opmerkingen over de vijf strategische beleidsgebieden

4.1 Op elk van de vijf strategische beleidsgebieden wijst het Comité een aantal prioriteiten aan.

4.1.1 Een ondernemingsgerichte mentaliteit stimuleren

4.1.1.1 Dit moet een doelstelling zijn voor de lange termijn, en hierbij zijn verschillende instanties op verschillende niveaus betrokken. DG Ondernemingen moet steun krijgen van DG Onderwijs & Cultuur en van nationale en regionale agentenschappen die betrokken zijn bij de formulering en uitvoering van het onderwijsbeleid.

⁽¹⁾ COM(2004) 18 def.

⁽²⁾ Zie de EESC-adviezen nrs. 242/2000 (Olsson) en 528/2004 (Fusco & Glorieux) voor verdere verwijzingen naar de betekenis van ondernemingen van de sociale economie.

⁽³⁾ PB C 10 van 14-01-04, par. 5.4 en 6.12

⁽⁴⁾ PB C 10 van 14-01-04, par. 2.2.2

4.1.1.2 Zoals in het Groenboek werd onderstreept kan de motivatie van ondernemers sterk variëren, gaande van financieel gewin en onafhankelijkheid tot arbeidsvoldoening. Wat hun motivatie ook is, **het is van essentieel belang dat potentiële en bestaande ondernemers de maatschappelijke verantwoordelijkheid erkennen die inherent is aan het bezitten van een bedrijf.**

4.1.1.3 Het Comité is ingenomen met de speciaal tot jongeren gerichte aanbevelingen in het Actieplan, maar zou ook willen dat hierin aandacht werd besteed aan **de vergrijzing in Europa**. Het zou van onachtzaamheid getuigen indien niet wordt gezorgd voor een omgeving waarin ouderen die over de juiste capaciteiten beschikken (op het stuk van vaardigheden, bedrijfsbeheer, kapitaal, enz.) de mogelijkheid wordt geboden een onderneming op te richten en te leiden.

4.1.1.4 Ook is het Comité ingenomen met de nadruk in het Actieplan op de specifieke behoeften van vrouwelijke ondernemers. Vrouwen die een onderneming willen opstarten zien zich geplaagd door praktische, economische en culturele uitdagingen, die aanzienlijk variëren tussen de lidstaten. De overheid kan beter inspelen op deze uitdagingen als succesvolle en onsuccesvolle vrouwelijke ondernemers worden betrokken bij het beleidsvormingsproces.

4.1.1.5 Verschillende lidstaten hebben een lange traditie op het gebied van ondernemingsprogramma's op scholen. Het is niet nodig het wiel opnieuw uit te vinden, en het Actieplan zou kunnen volstaan met het analyseren, uitwisselen en aanmoedigen van goede praktijken. In de jaren '90 van de vorige eeuw heeft de Commissie op dit gebied verschillende BEST-projecten gecoördineerd, en de daaruit voortgevloeide resultaten en aanbevelingen zijn van onschatbare waarde voor de ontwikkeling van beleid in het kader van het huidige Actieplan.

4.1.1.6 In het nieuwe meerjarenprogramma (2006-2010) van de Commissie voor het MKB zouden **mechanismen moeten worden ingebouwd om de betrokkenheid van bedrijfsorganisaties bij projecten voor scholen te vergemakkelijken.**

4.1.1.7 Om een meer ondernemende samenleving in Europa tot stand te brengen is echter meer nodig dan het klaarstomen van toekomstige ondernemers. Dit beleid zal falen indien Europa niet tevens een omgeving schept waarin potentiële ondernemers ook werkelijk kans van slagen hebben. Dit betekent dat **een veel bredere groep actoren** uit de ondernemerswereld – gaande van de publieke en private sector tot de samenleving in haar geheel – begrip en waardering moeten krijgen voor het ondernemerschap. Ondernemerschap zou dus zowel omarmd moeten worden door overheidsambtenaren die hun taak op efficiënte wijze willen vervullen, als door managers van bedrijven.

4.1.1.8 Het Comité pleit ervoor dat het beleid erop moet zijn gericht **het ondernemerschap niet moeilijker voor te stellen dat het eigenlijk is**, door de vermoede en werkelijke

barrières tussen ondernemers en de rest van de samenleving weg te nemen. Moderne arbeidspatronen stellen mensen in staat verschillende arbeidsvormen uit te proberen, en relatief gemakkelijk te switchen tussen een baan in loondienst en werk als zelfstandige of werkgever. Het ondernemerschap zou daarom door veel meer mensen moeten worden beschouwd als een lange- of korte-termijnoptie. Dit zou het dubbele voordeel hebben dat enerzijds meer mensen worden aangemoedigd een eigen bedrijf te beginnen, terwijl anderzijds de houding t.o.v. ondernemers zal verbeteren. Hierbij is het zaak dat ondernemingen moeten kunnen worden in- en uitgeschreven met een minimum aan bureaucratische procedures. Dit is met name een acuut probleem in verschillende van de nieuwe lidstaten, waar de administratie die komt kijken bij de overstap van het zelfstandigenbestaan naar een baan in loondienst overdreven zwaar is, en waar de bureaucratische drempels voor het ondernemerschap zeer hoog zijn.

4.1.1.9 Tegelijkertijd moeten overheden en andere stakeholders voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van de gemakkelijke overstap tussen verschillende arbeidsstatussen. Bij het streven naar evenwicht is het zaak dat werknemers, of werklozen, niet worden overgehaald om tegen beter weten in zelfstandige te worden, en dat minder gewetensvolle werkgevers geen kans krijgen hun verantwoordelijkheden af te schuiven op de werknemers (¹).

4.1.2 Meer mensen aanmoedigen om ondernemer te worden

4.1.2.1 Het Actieplan gaat uitvoerig in op het belang van een **eerlijke balans tussen risico en beloning**.

4.1.2.2 Het Comité kijkt uit naar de aangekondigde mededeling van de Commissie over **bedrijfsoverdrachten**. Deze zal voortborduren op haar uitstekende BEST-rapport uit mei 2002, en zal er eveneens op gericht zijn de belangstelling voor dit belangrijke beleidsterrein en het bewustzijn van nationale ambtenaren en de financiële gemeenschap te vergroten. Verschillende specifieke problemen moeten worden aangepakt om bedrijfsoverdrachten te vergemakkelijken en de continuïteit van ondernemingen zo veel mogelijk veilig te stellen. Met name de huidige belastingstelsels, successierechten en het erf- en vennootschapsrecht moeten worden herzien, omdat zij de overdracht van bedrijven bemoeilijken.

4.1.2.3 Het Actieplan noemt terecht het **stigma op falen** als een groot obstakel voor toegenomen ondernemersactiviteiten. Dit probleem kan gedeeltelijk worden opgelost door succesvolle strategieën te ontplooiën om de samenleving warm te maken voor het ondernemerschap. In ieder geval dient meer aandacht te worden besteed aan de houding van de financiële instellingen, die flexibeler moeten zijn in hun behandeling van individuen die te maken krijgen met faillissementen. Het Comité beveelt aan dat de Commissie de financiële instellingen de nodige bewijzen levert dat ondernemers met ervaring (al dan niet succesvol) meer kans van slagen hebben met een nieuwe onderneming.

(¹) PB C van 14-04-04, par. 5.3

4.1.2.4 In dit proces is het enerzijds van belang dat men na een „niet-bedriegelijk” faillissement de kans krijgt om opnieuw te beginnen, en anderzijds dat illegale praktijken worden uitgebannen. De faillissementswetgeving moet minder veroordelend en meer transparant worden.

4.1.2.5 Hoewel het Comité graag meer details zou willen zien over voorgenomen specifieke acties, is het ingenomen met de verwijzing in het Actieplan naar de herziening door de Commissie en de lidstaten van de **socialezekerheidsstelsels voor ondernemers**.

4.1.3 Ondernemers toerusten voor groei en concurrentiekracht

4.1.3.1 Onderzoek heeft aangetoond dat eigenaren-managers behoefte hebben aan opleiding en ondersteuning, met name op het gebied van marketing. Er zijn ook veel ontwikkelingen geweest op het gebied van de overdracht van kennis naar het MKB, via detacheringen en sterkere banden tussen onderzoeksinstituten en het MKB. De zgn. mentoraatsprogramma's waarbij jonge ondernemers kunnen leren van de ervaringen van anderen zouden verder moeten worden ontwikkeld en gesteund.

4.1.4 De financiering verbeteren

4.1.4.1 Het Comité is ingenomen met het voorstel om de lidstaten aan te moedigen tot het uitwisselen van voorbeelden van goede praktijken en om een Actieplan inzake elektronische aanbestedingen te publiceren.

4.1.4.2 Het Comité beveelt een **meer holistische aanpak** aan voor de toegang tot financiering, waarbij:

- **het bedrijfsinzicht van eigenaren-managers moet worden vergroot**, zodat zij begrijpen wat nodig is om financiering om te zetten in groei. Om dit te bereiken kunnen algemeen erkende bedrijfsondersteunende netwerken worden ingezet;
- **de financiële instellingen moeten meer bewust worden gemaakt van de behoeften van ondernemingen** die op zoek zijn naar financiering en ondersteuning van hun groei-projecten: naar dit vraagt een groot begrip van de financiële sector voor het ondernemerschap;
- **overheidsopdrachten moeten worden opengesteld voor kleinere ondernemingen**. Dit is de meest rechtstreekse maatregel aan vraagzijde die de overheid kan nemen. Zoals het Comité heeft opgemerkt in zijn advies over het Groenboek, zijn er tal van obstakels die de toegang van kleine ondernemingen tot aanbestedingen belemmeren⁽¹⁾, terwijl ook de overheden zelf op administratieve moeilijkheden stuiten. De potentiële voordelen voor beide partijen én de economie rechtvaardigen echter verder onderzoek en maatregelen op dit gebied. De VS geven het goede voorbeeld: de federale departementen en overheidsdiensten streven ernaar om 23 % van de aanbestedingen aan kleine ondernemingen te gunnen.

⁽¹⁾ PB C 10 van 14-01-04, par. 6.10.1 en 6.10.2

⁽²⁾ PB C 10 van 14-01-04, par. 6.11.1

- **de procedures voor de naleving van de fiscale wetgeving moeten worden vereenvoudigd en verminderd**. Hoewel in het Actieplan enkele interessante ideeën naar voren worden gebracht, is hier nog onvoldoende over nagedacht. Het Comité erkent dat de bevoegdheid voor de tenuitvoerlegging van concrete maatregelen bij de nationale en, in sommige gevallen, regionale of zelfs lokale overheid ligt. Het Comité hernieuwt zijn oproep tot het geven van **fiscale prikkels om winsten weer te herinvesteren**⁽²⁾, waarover in het Actieplan niets wordt gezegd.

4.1.5 Een MKB-vriendelijker regelgevings- en administratief kader creëren

4.1.5.1 In zijn advies over het Groenboek heeft het Comité benadrukt dat de beleidsopties voor de ondersteuning van kleine ondernemingen „horizontaal dienen te worden ingebed in alle relevante beleidsterreinen (werkgelegenheid, belastingen, milieu, onderwijs, enz.) en verticaal op alle beleidvormingsniveaus”⁽³⁾. Ondanks het grotendeels bemoedigende pakket „Een betere wetgeving” (juni 2002), slagen veel Commissiediensten er nog altijd niet in de gevolgen van de beleidsvoorstellen voor het MKB of andere belanghebbenden adequaat te beoordelen. **Het Comité steunt derhalve de recente roep om een vicevoorzitter van de Europese Commissie aan te wijzen met meer rechtstreekse verantwoordelijkheid voor de hervorming van de regelgeving.**

4.1.5.2 Meer in het algemeen is er nog steeds grote behoefte aan een **verbetering van de effectbeoordelingsprocedures voor de regelgeving**, niet alleen binnen de Commissie maar ook in het Europees Parlement en de Raad.

4.1.5.3 Het Comité betreurt dat het motto „**eerst aan de kleintjes denken**” uit de gratie is. Dit hield in dat in alle wet- en regelgeving rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken en problemen van kleine ondernemingen. Hiervoor zijn specifieke effectbeoordelingen van nieuwe en bestaande wetgeving, toegespitst op kleine en microbedrijven, van centraal belang. Door deze aanpak in het hele EU-beleidsvormingsproces in praktijk te brengen, zouden de instellingen de grootste bijdrage aan het verhogen van de bedrijvigheid kunnen leveren.

4.1.5.4 Met de recente toetreding van tien nieuwe lidstaten tot de EU neemt het aantal kleine en middelgrote bedrijven enorm toe. Vele hiervan hebben moeite om de bestaande EU-wetgeving toe te passen, laat staan dat zij mogelijke nieuwe regelgevingsvoorstellen in het oog kunnen houden. De Commissie dient derhalve voort te bouwen op verschillende losstaande initiatieven waarbij het MKB actief wordt betrokken. Nog belangrijker is het dat de Commissie laat zien dat zij iets doet met de feedback, omdat anders een gebrek aan belangstelling en een cultuurkloof tussen de EU-instellingen en het EU-beleid enerzijds en het MKB anderzijds dreigt te ontstaan.

⁽³⁾ PB C 10 van 14-01-04, par. 6.2.1

4.1.5.5 Het Comité benadrukt het belang van een echte dialoog tussen de Commissie en vertegenwoordigers van het MKB. De raadpleging van het MKB via de representatieve organisaties zou centraal moeten staan in alle raadplegingsprocedures van de Commissie. Om dit mogelijk te maken en ervoor te zorgen dat alle Commissiediensten goed op de hoogte blijven van de standpunten van het MKB, beveelt het Comité aan de rol van de MKB-gezant uit te breiden door **in de nieuwe Commissie een speciale MKB-commissaris te benoemen**. Deze zou voornamelijk moeten toezien op de toepassing van het beginsel „eerst aan de kleintjes denken” binnen de Commissie.

4.1.5.6 Hetzelfde geldt voor de sociale partners, die zich met tal van zaken bezighouden die van groot belang zijn voor toekomstige en bestaande ondernemers. Het Comité dringt aan op een herziening van de sociale dialoog – vooral op EU-niveau, maar in sommige gevallen ook op nationaal niveau – om te bezien hoe de participatie van de steeds grotere MKB-gemeenschap kan worden geformaliseerd en vergroot.

4.1.5.7 Met betrekking tot de voorschriften inzake staatssteun is het Comité ingenomen met de ontwikkeling van een „instrument om steun te identificeren waarvan het onwaarschijnlijk is dat hij significante effecten op de mededinging zal teweegbrengen”. Het is bijvoorbeeld van belang dat de staatssteun geen belemmering vormt voor het vinden en uitvoeren van innovatieve methoden om financieringsproblemen van kleine bedrijven aan te pakken.

5. Aanbevelingen om de positieve impact van het Actieplan zo groot mogelijk te maken

5.1 Het Comité dringt aan op de volgende verduidelijkingen en/of verbeteringen in de procedures:

5.1.1 **Een samenhangende benadering van het ondernemingsbeleid:** binnen de Commissie speelt DG Ondernemingen duidelijk een sleutelrol in het sturen van de vooruitgang. Het Actieplan raakt aan alle onderdelen van het door de Commissie gevoerde ondernemingsbeleid. Zoals het Comité heeft aanbevolen in zijn advies over het Groenboek ⁽¹⁾, moet dit zijn terug te vinden in de afzonderlijke beleidsinitiatieven van het Directoraat-generaal. Met name het meerjarenprogramma voor het MKB 2006-2010 moet een duidelijke correlatie tonen met het Actieplan voor het ondernemerschap, en moet derhalve een mechanisme bieden voor de verwezenlijking van diens prioriteiten.

5.1.2 **Evaluatie:** hoewel recent het een en ander is verbeterd, is het bedrijfsleven niet tevreden over de aanpak die voor de evaluatie van het Europees Handvest voor kleine bedrijven is gevolgd. Momenteel zijn Europese en nationale overheidsambtenaren zowel „rechter als jury”. Het is van cruciaal belang dat vertegenwoordigers van het bedrijfsleven nauwer worden betrokken bij de evaluatie van het Actieplan.

5.1.3 Er moet **een raamwerk voor ex-post evaluatie in de toekomst** worden gedefinieerd, dat een voortdurende verbetering van het beleid mogelijk maakt. Hierbij zouden ambtenaren van de Commissie en de lidstaten en erkende vertegenwoordigers van het bedrijfsleven op EU en nationaal niveau moeten worden betrokken.

5.1.4 **Adequate prestatie-indicatoren zijn een essentieel instrument om de toegenomen ondernemersactiviteiten te meten.** Het Comité heeft dit in een eerder advies ⁽²⁾ aanbevolen, en de Raad Concurrentievermogen van 20 februari heeft dit in zijn conclusies bevestigd. Met deze gegevens kan het beleid en ondernemersklimaat van de lidstaten gemakkelijker onderling worden vergeleken.

5.1.5 **Duidelijke termijnen:** in de conclusies van de Raad Concurrentievermogen van 20 februari wordt aangedrongen op een ambitieuzer tijdschema. Om doeltreffend te zijn moet het tijdschema echter tevens nauwkeurig zijn, en duidelijke doelstellingen bevatten. Het Comité begrijpt dat de Commissie sinds de publicatie van het Actieplan in een reeks worksheets meer gedetailleerde streefdoelen en tijdschema's voor specifieke acties heeft uitgewerkt. In dezelfde geest van openheid die de raadpleging heeft gekenmerkt, zou de Commissie meer bekendheid moeten geven aan het bestaan van deze worksheets, en ze beschikbaar moeten stellen voor geïnteresseerden.

5.1.6 **Toezicht op het proces en delegatie van verantwoordelijkheden:** de Commissie kan en hoeft niet veel acties zelf uit te voeren, maar moet de vooruitgang van het Actieplan nauwlettend in het oog houden en monitoren. Het is daarom van essentieel belang dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de verschillende acties wordt gedelegeerd aan het relevante niveau, en dat het tijdschema wordt megedeeld aan en goedgekeurd door alle betrokken partijen. Dit vraagt de betrokkenheid van verschillende actoren, en het Comité beveelt dan ook de onderstaande initiatieven aan om hun inzet in de toekomst te garanderen.

5.1.7 Om de betrokkenheid van de Commissie bij het proces te vergroten, zou een **monitoringcommissie voor het Actieplan** moeten worden opgericht na de vernieuwing van de Commissie in november 2004. Hierin zouden zowel vertegenwoordigers moeten zitten van DG's die wetgevingsvoorstellen doen m.b.t. het bedrijfsleven, als van DG's die verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de uitvoering van EU-programma's die voortvloeien uit het Actieplan.

5.1.8 De betrokkenheid van de lidstaten zou kunnen worden vergroot door een **werkgroep van verantwoordelijke nationale ambtenaren** op te richten. Deze zou regelmatig bijeen moeten komen om specifieke aspecten van de aanbevelingen uit het Actieplan te bespreken, de vooruitgang in kaart te brengen en tekortkomingen aan te wijzen.

⁽¹⁾ PB C 10 van 14-1-04, par. 4.3

⁽²⁾ PB C 10 van 14-1-04, par. 8.4, laatste gedachtestreepje

5.1.9 Het is van essentieel belang dat het bedrijfsleven nauw wordt betrokken bij de uitvoering, monitoring en evaluatie van het Actieplan. Het Comité doelt hiermee op het bedrijfsleven in de ruimste zin van het woord, dus ondernemingen in alle vormen en maten, van kleine zelfstandigen tot multinationals en van coöperatieve ondernemingen tot naamloze vennootschappen. Gebeurt dit niet, dan dreigt het bedrijfsleven van het proces te worden uitgesloten, waardoor de impact van het Actieplan uiteindelijk minimaal zal zijn. Het Comité dringt dan ook aan op een **stelselmatige raadpleging van het bedrijfsleven tijdens het gehele proces**, via de erkende vertegenwoordigers op EU- en nationaal niveau.

5.1.10 Zoals de reacties op het Groenboek hebben laten zien, tonen steeds meer actoren buiten het MKB belangstelling voor het ondernemerschap. Zo erkennen vakbonden meestal het belang van het ondernemingsbeleid. **Alle belangstellende partijen moeten in staat worden gesteld hun bijdrage te leveren tot de uitvoering van het Actieplan.**

5.1.11 Meer in het algemeen dringt het Comité aan op een gezamenlijke inspanning van de relevante Commissiediensten om het Actieplan onder de aandacht te houden, zowel van beleidsmakers als van de gemeenschap als geheel. **Voortdurende voorlichtings- en bewustmakingscampagnes m.b.t.**

de specifieke doelstellingen van het Actieplan zullen helpen het momentum te handhaven en de betrokkenheid van de brede waaier aan actoren in stand te houden, wat nodig is om dit belangrijke initiatief tot een succes te maken.

6. Conclusies

6.1 Het Comité is ingenomen met het Actieplan van de Commissie, en benadrukt zijn waardering voor de inspanningen van DG Ondernemingen sinds de aanvang van dit proces begin 2002. Het Comité erkent dat veel van de vereiste besluiten moeten worden genomen door beleidsmakers buiten DG Ondernemingen.

6.2 Het Actieplan is nog maar het begin van een langdurig proces. Dit proces zal alleen slagen indien er een horizontale verbinding is tussen een groot aantal beleidsgebieden, en een verticale verbinding tussen beleidsmakers op de verschillende niveaus. Het Actieplan en de verdere Commissie-initiatieven op dit terrein moeten een positieve respons krijgen van de beleidsmakers. Het Comité dringt er bij de andere DG's van de Commissie en de nationale overheden op aan een actieve rol te spelen.

Brussel, 15 september 2004

De voorzitter

van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Roger BRIESCH
